

суб'єктивні права й обов'язки адресатів приписів, та забезпечують їх фактичну реалізацію адресатами. Таким чином, досягається персоніфікація, індивідуалізація правових норм [5, с. 14].

- правозастосування завжди має підзаконний (піднормативний) характер, оскільки здійснюється на основі діючого законодавства та в його межах, в тому числі і у випадках застосування норми права за аналогією;

- застосування норм права здійснюється у відповідній процесуальній формі, встановленій законодавством, воно являє собою не одноразовий акт, а процес, що складається з послідовних стадій.

У результаті правозастосування забезпечується цілковите врахування усіх особливостей конкретної ситуації, і цим забезпечується казуальне (індивідуалізоване) регулювання суспільних відносин. В цьому виявляється юридична, індивідуально-конкретизуюча природа правозастосування та суттєве, самостійне значення індивідуально-правової діяльності у правовій системі, шляхом врахування конкретної ситуації та усунення перешкод в процесі реалізації права.

Список використаних джерел:

1. Карташов В.Н. Юридическая деятельность: понятие, структура, ценность. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1989. – 165 с.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : підручник для вищих навчальних закладів / Скакун О.Ф. – Харків:Консум,2006. – 656 с.
3. Малишев Б.В., Москалюк О.В. Застосування норм права (теорія і практика): Навч. посібник. – К.: Реферат, 2010. – 260 с.
4. Дюрягін І.Я. Применение норм советского права. – Свердловск.: Средне-Уральское кн. изд-во, 1973. – 248 с.
5. Александров Н.Г. Применение норм советского социалистического права. – М.: Госюриздат, 1958. – 176 с.

Савченко О.В.

здобувач,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження методологічних питань громадського контролю у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі на сучасному етапі характеризується змістовною обмеженістю, однотипністю репрезентованого матеріалу та зводиться, як правило, до визначення поняття методології, методу та наведення як прикладів деяких наукових методів без належного системного аналізу.

Проблема наукового розуміння методологічних засад громадського контролю має як теоретичне, так і практичне значення для розвитку юридичної науки та правотворчих і державотворчих процесів в Україні.

Цю проблематику вивчали такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: В. Бабкін, О. Бандура, О. Бигич, М. Бойкова, А. Васильєв, О. Зайчук, А. Заєць, М. Кельман, Д. Керімов, М. Козюбра, В. Костицький, В. Копейчиков, О. Коровіна, В. Лемак, О. Лисенко, Л. Луць, С. Максимов, О. Мурашин, Л. Наливайко, В. Нерсисянц, Н. Оніщенко, М. Орзіх, Ю. Оборотов, О. Петришин, П. Рабінович, В. Селіванов, О. Скакун, О. Сердюк, М. Тарасов, Р. Циппеліус, В. Шаповал, Е. Юдін, О. Ющик та ін. Окремі аспекти методологічних засад контролю та, зокрема, громадського, досліджували С. Вітвіцький, С. Кушнір, Т. Наливайко, Г. Пришляк, С. Спільник, О. Сушинський та ін. [1-3]. Крім того, тема методології громадського контролю є малодослідженою як у вітчизняній, так і у зарубіжній науці, тому потребує подальшого концептуального узагальнення та аналізу.

Методологія є складною, динамічною, цілісною, субординованою системою способів, прийомів, принципів різних рівнів, сфери дії, спрямованості, евристичних можливостей, змісту, структур тощо [8]. Вона дисциплінує пошук істини, зумовлює ефективний рух до мети найкоротшим шляхом [4, с. 118]. Методологія дослідження будь-якого явища, у тому числі громадського контролю, має особливості свого використання до окремих наукових напрямів і конкретних наукових галузей.

Сьогодні існує потреба у формуванні сучасної методології дослідження, відмова від методологічного монізму та перехід на позиції методологічного плюралізму. Це повною мірою пов'язано і з розвитком методології дослідження громадського контролю.

До основних причин методологічного плюралізму належать: перехід до неklasичного типу наукового знання; складність держави та права як реальних явищ, в освоєнні яких поєднуються гносеологічні та аксіологічні аспекти; розширення об'єкта сучасної правової науки за рахунок включення до його складу правових явищ не тільки об'єктивного, а й суб'єктивного, ірраціонального характеру тощо.

Рух до методологічного плюралізму у дослідженні громадського контролю передбачає: 1) розширення горизонту раціональності, визнання її не зведеності тільки до аналітичних методик; 2) подання методології в якості не уніфікації, а поєднання, синтезу методів та їх інтерпретації; 3) знання можливостей різних методів та їх використання для оптимізації результатів пізнання.

Методологія дослідження громадського контролю за діяльністю органів державної влади, як і методологія правової науки загалом, може розглядатися неоднозначно, оскільки відносно самого поняття «методологія» немає єдності думок серед вчених. Основною об'єктивною причиною появи різних неоднозначних тлумачень поняття «методологія» є та обставина, що суспільство перейшло у нову постіндустріальну епоху свого розвитку, яка супроводжується такими явищами, як інформатизація суспільства, інтеграція, глобалізація тощо.

Систематизація основних наукових підходів дозволяє дійти висновку, що методологію наукового дослідження громадського контролю необхідно розглядати як організацію наукового пізнання.

Вивчення методології громадського контролю зумовлює всебічну розробку і поглиблення основних положень вказаної проблематики, вдосконалення понятійного апарату, виявлення головних тенденцій та закономірностей її розвитку; надає можливість звести до мінімуму або повністю усунути негативні моменти, які заважають нормальному функціонуванню держави і права; дозволяє краще зрозуміти та використати механізм їх взаємодії з економікою, суспільством, різними інститутами базисного і надбудовного порядку.

Виходячи з вищезазначеного, значення методології постійно зростає у зв'язку з поглибленням процесів диференціації та інтеграції наук, формуванням системного і багатовимірного мислення науковців. Наукове дослідження будь-якого явища починається з методології. Формування методологічної системи є першочерговим завданням. У цілому методологічна база юриспруденції перебуває у постійному розвитку, наповнюється новими ідеями, змістом.

Разом із тим, методологічна основа юридичної науки, що забезпечує теоретичними положеннями і обґрунтуваннями остаточно не сформована. Особливістю нинішнього стану юридичної теорії та практики є певна невизначеність методологічних та теоретичних підвалин і настанов. Актуальність методологічних проблем обумовлена також внутрішніми процесами правової науки, що полягають у переході від єдиної, загальновизнаної точки зору на пояснення правових феноменів (монізму) до різноманіття підходів та інтерпретацій права (методологічний плюралізм). Розширення методологічних засобів юриспруденції відбувається за рахунок синтезування різних існуючих напрямів пояснення державно-правових явищ. Всебічний аналіз, визначення принципів орієнтирів подальшого розвитку громадського контролю є одним із найважливіших напрямів наукових досліджень. У сучасних наукових розвідках методологічні засади громадського контролю не одержали належного теоретичного підґрунтя. Нинішній етап розвитку досліджень у сфері громадського контролю визначається широким освоєнням нових методологічних підходів.

Список використаних джерел:

1. Кушнір С. М. Правові засоби громадського контролю в механізмі правового регулювання: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Кушнір Сергій Миколайович ; Запорізький нац. університет. – Запоріжжя, 2011. – 247 с.
2. Наливайко Т. В. Громадський контроль в Україні як інститут громадянського суспільства: теоретико-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Наливайко Тетяна Володимирівна ; Львівський державний університет внутрішніх справ. – Львів, 2009. – 201 с.
3. Пришляк Г. Я. Правові форми демократичного контролю в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Пришляк Галина Ярославівна ; Національний університет «Львівська політехніка». – Львів, 2012. – 216 с.
4. Философия науки : учеб. пособие / В. П. Кохановский, В. И. Пржиленский, Е. А. Сергодеева ; отв. ред. В. П. Кохановский. – 2-е изд. – М. ; Ростов-н/Д : МарТ, 2006. – 492 с.